

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Trojna svoboda vasi

Menda ni pojma, ki bi ga človek tako zlorabljal kakor — svobodo. Vsi govorniki od skrajne desnice do najbolj puntarske levece rohne dan za dnem o svobodi. Nekateri zatrjujejo, da jo imamo, drugi prerokujejo, da jo moramo dobiti, tretji jo hočejo priboriti, kmet pa posluša, razmišlja in sam ne ve, kaj in kam bi s to poplavo bobnečih gesel, napovedi in prerokovanj.

Kako je torej s to čudovito rožo?

V prvi vrsti je treba vedeti, da s svobodo razni laži-preroki uganjajo neverjetno demagogijo, to se pravi, da narod varajo in ga skušajo premamiti. Navadno se to seveda ne godi v narodovo korist.

Svoboda, o kakršni slišimo največkrat govoriti, je puhla fraza, prazna beseda, ki naj preprija suho resničnost in človeku zamegli pogled.

Gospodarska svoboda

Prva in poglavitna podlaga vsake resnične svobode je gospodarska samostojnost, gospodarska neodvisnost. To velja za posameznika, za družino, občino, narod in državo. Kdor dela za tako svobodo, je res naroden delavec! Tu je treba v prvi vrsti skrbeti za kmetovo razdolžitev, hkratu pa v nič manjši meri za ustvaritev takih gospodarskih pogojev, ob kakršnih bo vas s svojimi gospodarstvi lahko uspevala. Treba je z vsemi mogočimi sredstvi pospeševati ustanavljanje gospodarskih zadrug in njih razvoj na vseh področjih. Zlasti je to važno za Slovenijo, kjer je posameznik največkrat prešibek, da bi mogel brez združitve z drugimi doseči resnično gospodarsko svobodo. Kdor je proti zdravemu združništvu, ta je sovražnik naše svobode, pa naj govori še tako medeno.

V zvezi s tem je treba delovati za izboljšanje življenjskih pogojev, za dvig življenjske povprečnosti na vasi. Semkaj spada zlasti skrb za kmetškega bajtarja in dninarja, ki sta potrebna najnujnejše pomoči. Vprašanje zemlje je tu trajno pereče. Dokler ne bo rešeno, ne pomagajo čisto nič slavonspevi o lepoti kmetškega življenja in o ljubezni do rodne grude. Človek, ki dela, hoče živeti in ima do življenja tudi pravico. Če na zemlji ne more živeti, naravno v obupu beži z nje. Ali mu to prinaša kaj haska ali nič, o tem ne bomo tu razpravljali. Dejstvo je, da ta pojav opažamo pri nas in povsod in ga bomo opažali tako dolgo, dokler ne bo pri najskromnejših utešena lakota po zemlji. Da v takih razmerah ni mogoče s pridom govoriti o svobodi, bo vsakomur jasno. Mali kmetški človek se pod silo razmer pogreza v proletarizacijo. Ker je organizacijsko neizsolan in navadno tudi neizvežban in še ne proletarsko zaveden, pada s tem v najglobljo gospodarsko sužnjost.

Za svobodo vasi in kmeta pa je nujno tudi

vprašanje izenačenja cen med kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki. Razmerje, kakršno je zavladało zlasti izza dobe gospodarske krize, je bolno. Delno izboljšanje zadnjega časa za našega človeka sploh še ne prihaja v poštev, ker ga mu po eni strani požro ujme in visoke javne dajatve, po drugi pa dolgovi.

V poglavje o gospodarski svobodi spadajo še važna vprašanja o zavarovanju kmetškega človeka za primer onemoglosti, za starost, nezgodno zavarovanje, zavarovanje živine, posevkov itd., torej polje, ki je pri nas še nenačeta ledina. To ledino preorati in jo spremeniti v rodovitno njivo, ki bo nudila vasi zdravih življenjskih sokov, to je delo za svobodo.

Kulturna svoboda

Šele ob taki in tako pojmovani gospodarski svobodi je mogoče pričakovati, da se bo naš kmetški človek povzpел do druge, osebne svobode, ki je potrebna v njegovem kulturnem življenju.

Tu je v prvi vrsti zdrava kmetška prosveta. Z uspehom buditi, dramiti in učiti je mogoče samo tam, kjer je narod gospodarsko zdrav in niso vsakdanje življenjske brige in skrbi tako hude, da bi ubijale voljo in smisel za prosvetno delo in prosvetno življenje.

V tem pogledu so pri nas razmere nekoliko boljše, vendar bi sami sebi lagali, ko bi trdili, da so že dobre. V kulturnem oziru je naš kmetški človek, zlasti starejši rod, še vedno vaje na ukaz. Šele pod vplivom kmetškega gibanja se je polagoma jela taliti ledena skorja podrejenosti.

Bistvo kulturne svobode vidimo v tem, da si človek upa in je sposoben po lastnem, svobodnem preudarku sprejemati in presojudati kulturne vrednote in dobrine. Merodajna mu ni več tuja sodba, ki jo sicer še posluša, toda jo posluša že kritično, ne več slepo. Če spozna, da je tudi po njegovem mnenju pravilna, jo sprejme in osvoji, sicer pa jo možato in brez strahu odkloni.

V tem oziru smo še močno daleč. Saj naš kmet povsod ni še niti toliko svoboden, da bi si upal in znal izbirati in naročati časopise po svojem svobodnem prevdanku! In vendar je časopis sodobnemu človeku lahko najzanesljivejši vodnik in tovariš, ali pa njegov rabelj, ki ga peha v hujšo sužnjost kakor nekda grajski valpet! Govoriti o svobodi, a hkratu zahtevati, da se kmet podvrže kulturnemu, duhovnemu jerobstvu katerega koli stanu, sloja ali stranke, je pilatsko delo, ki ga mora in ga bo prej ali slej vas sama najbolj odločno odklonila in obsodila. Prazen in jalov je izgovor, da bo vas ob kulturni svobodi zapadla v anarhijo. Od nikoder še ni izšlo toliko dobrega in zdravega kakor iz naše vasi. In vendar so bili ti borci v yseh dobah v neizprosni boju s samozvanimi in vsiljenimi jerobi najrazličnejših vrst in struj. Najsvetlejša imena naše kulturne zgodovine nam to potrjujejo

s tako prepričevalnostjo, da se nam zdi vsako ponovno dokazovanje nepotrebno. Kdor tega ne priznava, ta ni vreden, da bi kdaj smel izustiti besedo — svoboda. Kajti človek, ki je sam tako suženjski, da iz kdo ve kakšnih ozirov potvarja zgodovino in laže dejstvom v obraz, ne more nikomur prinesti svobode, najmanj pa kulturno svobodo tistim narodnim plastem, ob čijih ne-svobodi mu gre njegova pšenica najbolj v klas.

To naj bi imel naš kmetški človek vedno pred očmi, kadar ga hočejo ujeti krivi preroki. Šele tako se bo usposobil potem tudi za tretjo svobodo.

Politična svoboda

Narod, ki si zna in more priboriti doslej omenjeni dve stopnji svobode, dozoreva končno tudi za politično svobodo, ki se pa seveda ne izraža in se tudi ne sme izživljati v nesmiselnem ustvarjanju in oblikovanju strank, ampak v prvi vrsti v skrbi za skupni blagor. Od politično zrelega človeka zato zahtevamo, da zna gledati in presojudati vedno položaj s stališča splošnosti, ne pa samo z vidika svojih ozkih osebnih interesov.

Zgovorne primere politične zrelosti vidimo pri velikih zapadnih narodih, zlasti pri Francozih, kjer osebni in strankarski interesi takoj stopijo v ozadje, kakor hitro se pojavi širši in globlji interes skupnosti, naroda in domovine. Samo taka zrelost je pogoj za notranji mir in razvoj, pa tudi za uspeh, ugled in napredek na zunaj.

Zrelost seveda ni nikomur položena v zibelko kot krstni dar. Tu so ljudske skupine in skupnosti, narodi in države, podvržene popolnoma istim zakonom kakor posamezniku. Treba je razvoja, dela, mnogo trpljenja, učenja in vzgoje. Treba je neprestanega premagovanja. Kajti svoboda, resnična svoboda pomeni vedno obvladovanje samega sebe, ne poniževanje, temveč usmerjanje v skupnosti z zavestjo, da posameznik more resnično rasti samo v povezanosti skupnosti.

Za kmetške ljudi, ki vidimo to misel milijonkrat potrjeno v večnih zakonih narode, je taka miselnost samo naravna. Zato se ji tudi ne upiramo, temveč jo pozdravljamo. Kmet torej ni ovira za politično svobodo, ker je — sam zase in izločen od kvarnih vplivov — politično primeroma najbolj zrel in zato tudi najbolj sposoben za politično svobodo.

Naglasili pa smo, da to velja le pod nekimi pogoji: da je namreč treba izločiti ali vsaj premagati kvarne vplive, ki pri nas slabe kmetovo politično mišljenje, megle njegov pogled in presojo ter tako pehajo vas in kmetškega človeka v nezdrave trzavice in v politično okrnlost.

Ti kvarni vplivi vseh vrst so tista mračna sila, proti kateri se bori kmetška demokracija. Zato vsi v boj, ker ta boj pomeni pot do zrelosti in do resnične vsestranske in seveda tudi politične svobode.

Naša vas hoče jasnosti

Prav gotovo ste že slišali besede svetega pisma, kjer pravi Gospod: Ker nisi ne vroč in ne mrzel, ampak mlačen, te bom izpljunil iz svojih ust.

In spet drugje govori psalmist, da bo Bog zdrobil svoje protivnike kakor posodo lončarjevo.

Poleg tega pravi v pregovor zgoščena modrost našega naroda, da dvema gospodoma hkratu ni mogoče služiti.

Vse to nam prihaja na misel, ko gledamo početje in stisko nekaterih ljudi, ki mislijo, da je edini cilj in smisel vsega javnega dela — oblast. Za ceno oblasti, ki ni namenjena pospeševanju splošnih koristi in ljudske blaginje, ampak ozkim osebnim interesom posameznih slojev ali celo zgolj skupin, so taki ljudje pripravljeni pogaziti in onečastiti vsa načela svoje morale, vse nauke svojih vzornikov in sploh vse ono, kar so nekoč sami proglašali za svoje nedotakljive svetinje.

Razume se, da tako početje vodi v neizbežen notranji razkol. Kako naj ostanem močan, če danes blagoslovjam, kar sem včeraj preklinjal, ali če danes na dno pekla obsojam, kar sem včeraj dvigal v nebesa? Odkod naj v taki razmajanosti črpam vero v bodočnost, odkod tisto silo, ki mi daje moč, da vzdržim v viharjih?

To je nemogoče za take vodilne ljudi same, še bolj nemogoče pa je, da bi tako početje moglo ogreti in navdušiti široke ljudske množice, ki danes od političnega človeka zahtevajo več kakor slepilnih obljub in rohnečih govorov. Morda čut za kritiko, za pravičnost, toda brezobzirno kritiko še ni bil nikoli tako visoko razvit kakor v naših dneh. Stiska, zlasti pa draga življenjska šola je ljudem odprla oči. Tesnejši, bolj neposredni stiki s svetom nehoti vzbujajo potrebo po primerjavi in presoji.

Tavanje, negotovost, v kakršni medli danes vsa Evropa, pa tudi v ljudskih množicah nepremagljivo željo po jasno in odločno začrtani poti, ki naj pripelje narode do odrešitve. Zato je naša doba usodna prelomna črta v zgodovini človeštva,

tako usodna, da ne dopušča polovičarstva in ne ljubimkanja na dve plati. Ali si tukaj — ali si tam; drugačne rešitve ni.

To spoznanje prodira pri vseh velikih možeh današnje svetovne politike, pa se nam zdi, da se mu niti mali ne bodo mogli izogniti.

Iz tega spoznanja sledi ukaz tudi nam. Ne mislimo s tem kake kulturnobojne pustolovščine, ne dlakocepstva na gredi naših malih domačih razmer. Saj mušica ni niti muha, kaj šele, da bi hotela biti slon! Mislimo pa, da je treba v vse naše domače politično življenje jasnosti in take odločnosti, ki ne dopušča dvomov.

Koliko je vprašanj, ki se jim ni mogoče trajno izogibati, zlasti pa ne nanje različno odgovarjati. Ali naj pogrevamo tu fraze o edinstvu? Ali naj presojamo silno razliko med dejanji in nauki glede strpnosti, ljubezni, socialnosti in človečanstva? Ali naj verjamemo pri nekaterih ljudeh besedam o demokraciji ali dejanjem, ki te besede zanikujejo?

Narod, ki hoče živeti in se uveljavljati, ne more mimo teh vprašanj brez jasnega in odločnega odgovora. Tudi naša vas ne more mimo njih. Dovolj glasno je že ponovno povedala svoj klic. Slišite ga v pogovorih preprostih ljudi, ki ob svojem težkem delu ne utegnejo svojih misli odevati v izbrane besede, ampak povedo, kar in kakor jim je na srcu. Ta klic odmeva iz našega gospodarskega položaja, iz vsega dejanja in nehanja, v kolikor to izvira neposredno iz naroda.

Greh nad narodom in zgodovino zagreši, kdor se zadovoljuje z nejasnostjo ali dvoreznostjo! V silni zmoti pa je tudi vsakdo, kdor klic po jasni in določeni poti smatra ali proglašja za krivičen in napačen.

Čisti računi so temelj zdravega in trajnega sožitja, jasnost je pogoj napredka in zdravega razvoja. Te jasnosti zahteva naša vas, to jasnost ji dolgujejo vsi, ki se potegujejo za njeno naklonjenost, ker v nasprotnem primeru pišejo sami sebi obsodbo.

Agrarna reforma

Kot poslednje je prišlo na vrsto pri definitivnem utrjevanju objektov in subjektov veleposestva kočevskega Auersperga. Že pred približno tremi leti je bil odposlan kmetijskemu ministru od strani banske uprave predlog glede odvojitve obdelovalne zemlje na tem veleposestvu. Rešitve pa ni bilo in se je zavlačevala zato, ker se je hotelo doseči sporazum med občinami in veleposestnikom glede razlaščenih gozdov.

Na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme je bilo na veleposestvu Karla Auersperga razlaščenih okrog 15.000 ha gozda. S tem dejstvom se veleposestnik ni hotel dolgo časa pomiriti. Podvzemal je najrazličnejše korake, da bi se prevzem razlaščenih gozdov sploh ne izvršil od strani »Začasne državne uprave«, ali pa da bi dosegel vsaj sporazum med njim in občinami, ki so postale lastnice razlaščenih gozdov.

V prid Karla Auersperga so intervenirali najvišji predstavniki bivše Avstrije. Njihovi intervenciji je sicer uspelo, dobiti zagotovilo, da se razlaščeni gozdovi ne bodo prevzeli, toda preden je Začasna državna uprava prejela iz Beograda telegram in prepoved prevzema, so bili razlaščeni gozdovi že prevzeti v njeno upravo. Naglica poslovanja tedanje Začasne državne uprave je postavila merodajne oblasti pred izvršeno dejstvo in tako je ostala vsa gozdna površina razlaščena v korist okoliških občin in še do danes v rokah Začasne državne uprave.

Poskus sporazuma ni uspel. Veleposestnik je prvotno nudil okrog 4000 ha gozda brezplačno, ako se mu vrne ostala razlaščena površina. Svojo ponudbo je tekom časa zviševal do 8000 ha. Ponujene gozdne površine niso bile enakovredne onim, ki bi se mu vrnile, zato do sporazuma ni prišlo.

Veleposestniku je ostalo kljub temu še preko 5000 ha prvovrstnega gozda in presega ta površina daleč preko onega maksimuma, ki bi mu smel po zakonu ostati. Zakon o likvidaciji agrarne reforme namreč določa, da se more veleposestnikom razlastiti vse do 1000 ha gozda.

Pri tej razlastitvi je bila najtežje prizadeta vas Travniki iz občine Loški potok, ki je ni bil priznan prepotreben gozd Mošneve, dasi je bil nekoč last njenih kmetov in je bila tudi v seznamu onih občin, ki so postale lastnice razlaščenih gozdov.

Sledil je nato odlok o udržitvi objektov glede obdelovalne zemlje. Agrarni interesenti so nanj nestrpnost čakali. Ta odlok je oddvojil preko 100 ha obdelovalne zemlje več, nego so jo imeli agrarni interesenti v začasnem zakupu. Največ so pridobili mali kmetje iz občine Toplice pri Novem mestu. Te dni je bil izdan tudi odlok o definitivni udržitvi subjektov in s tem je glavno delo na likvidaciji agrarne reforme Auerspergeve veleposestva končano.

Agrarni interesenti čakajo še na katastrsko zamejitev in odmero ter na prepis njihovih parcel v zemljiški knjigi.

Veleposestvo verskega zaklada

Na veleposestvu verskega zaklada v Kostanjevici je bila agrarna reforma pri kraju. Vsi odloki so bili pravomočni in geometer je že bil na terenu ter pripravljaj načrte za zemljiško knjigo. Nenadoma pa je pred dvema letoma izšel odlok banske uprave, s katerim se razveljavlja pravomočen odlok o definitivni udržitvi subjektov in odreja povsem novo udržitev. Agrarni in-

teresent Ivan Čuk je zložil zoper ta odlok tožbo na upravno sodišče in Državni svet.

Državni svet je tožbi ugodil in upravno sodišče v Celju je razveljavilo odlok banske uprave. Razsodba je pa veljala le za tožnika in ne za vse agrarne interesente, ki so bili z istim odlokom banske uprave enako prizadeti kot on.

Nedavno je zbiral podatke in uradoval na licu mesta zastopnik komisije za likvidacijo agrarne reforme. Pripravlja se nov odlok o udržitvi subjektov.

Naš les za Italijo

Kakor poročajo, so na temelju beograjskega sporazuma italijanske oblasti odredile kontingent za uvoz celuloznega lesa iz Jugoslavije v prvi polovici 1938. na 3500 ton. Toda v raznih pristaniščih severnega Jadrana imajo naši izvozniki pripravljenih okoli 30.000 ton celuloznega lesa za izvoz. Ker prihaja za ta izvoz v poštev samo Italija, je nastala za vse izvoznike velika težava, ker se blago na skladiščih kviri. Italijanska papirna industrija je zadnje čase kupila večje količine celuloznega lesa v Romuniji, vendar se tudi tu opaža, da nastajajo težave zaradi plačila teh in nadaljnjih količin. V zvezi s tem je važna tudi vest, da skuša naša papirna industrija doseči prepoved izvoza celuloznega lesa iz Italije, tako da bi naša industrija imela v prvi vrsti na razpolago potrebne surovine.

Madžari proti Židom

Madžarski notranji minister Szell je pred kratkim na koncu skupščinskega zasedanja izjavil, da bo Madžarska na vsak način obdržala in obvarovala ustavni red.

Madžarski pravosodni minister Mikecz pa je na javnem shodu naglasil, da je sedanji položaj na Madžarskem, ki je nastal zaradi popolnega požidovljenja posameznih poklicnih panog in pridobitnih možnosti v ostrem nasprotstvu z interesi madžarskega naroda ter je nujno potrebno, da se finančni kapital, ki je plod dela naroda, postavi v službo narodne skupnosti ter mu onemogoči, da bogati samega sebe s spekulativnimi posli. Država potrebuje popolno jamstvo, da se zagotove nacionalne proizvodne možnosti. Finančna in kreditna sredstva naj bi služila samo povzdigi naroda. Zato se mora rešitev židovskega vprašanja izvesti po zakonitem potu. Kakor je razvidno iz teh izjav, je pričakovati, da bo tudi na Madžarskem v kratkem zavel oster protižidovski veter.

Monopolski dohodki

Po poročilu uprave državnih monopolov so znašali dohodki od prodaje monopolskih izdelkov februarja letos 144.696.105 din. V primerjavi z dohodki meseca februarja lanskega leta, so bili dohodki letos večji za 13.372.495 din. Tobak je vrgel 105.616.171 din, sol 16.069.202, petrolej 11.567.004, vžigalice 5.496.500, cigaretni papir 5.257.232, razni drugi dohodki pa so znašali 549.994 din.

Kmetijski dolgovi

V času od 1. januarja do 4. aprila tega leta je Državna hipotekarna banka prejela od kmetov-dolžnikov 25'6 milij., kar da skupno 169 milijonov in znaša dolg kmetov-dolžnikov še 291'3 milijona din. Denarni zavodi so dobili na račun prve anuitete do konca leta 1937 129'1 milij., do 4. aprila pa 109'8 milij. din. Izdanih je bilo skupno za 212'3 milij. din obveznic, od tega v tekočem letu 79 milijonov. Zagreb in Ljubljana sta vzela vse pripadle obveznice, ostanek pa ima dobiti še Beograd s Sarajevom, prvi 35%, drugi pa 51%.

Doma in drugod

Politično gibanje

Tekom naših velikonočnih praznikov je bilo politično gibanje posebno živahno v južnih delih naše države. Številne shode in sestanke je imela po teh krajih Jugoslovenska nacionalna stranka in beograjska združena opozicija. Zborovanja so povsod zelo dobro obiskana.

Med seboj

se ljuto napadala hrvatska klerikalna lista sarajevski »Katoliški tednik« in zagrebška »Hrvatska straža«. Zagrebški list se zavzema za politični katolicizem, to je, da se cerkev prične udeleževati tudi kot politična stranka, sarajevski »Katoliški tednik« pa odločno svari pred takim početjem in zagovarja dr. Mačkovo politično gibanje, ki da docela ustreza Hrvatoma in hrvaškimi katolikom. Borba med tema listoma se zadnje čase stopnjuje in ima gotovo zanimivo ozadje. Zagrebški list urejuje znani klerikalni politik duhovnik g. dr. Šimrak. Njegove zveze so znane in namere tudi. »Hrvatska straža« sicer še priznava dr. Mačka za političnega voditelja, toda vse njeno delo je uperjeno na to, kako bi enotno fronto Hrvatov razbila, spravila dr. Mačkovo politiko z ekstremnimi zahtevami v brezizhoden položaj in v kalnem ribarila. Iz takega motnega položaja bi hotel dr. Šimrak organizirati in obnoviti svojo stranko ter pritegniti razočarane kmetijske množice v svoj tabor.

Dr. Maček se sicer spretno izmika nastavljenim pastem dr. Šimraka, ali razkola v svojem taboru ne bo mogel preprečiti, kadar bo prišel čas za to. Najbrže ga ne bo niti zadrževal, ker so mu ti krogi v velikansko breme in v še večjo škodo.

Vladimir Radić

sin pokojnega Stepana Radića izdaja svoje posebno glasilo »Narodni Val«. V njem goji zlasti češčenje svojega očeta, prikrito pa kritizira okoličarje dr. Mačka in zahteva čiščenje v teh vrstah. Vladimir trdi, da raznih sedanjih voditeljev bivše HSS ni postavil ne narod ne stranka, temveč so se sami vsilili. Poleg tega zahteva, da se vrne politika b. HS na ona načela, ki jih je postavil pokojni St. Radić. To so zlasti načela socialne in gospodarske prirode hrvatskega kmetstva v ozki povezanosti vsega jugoslovanskega kmetstva.

Kdaj bodo volitve?

V senatu je izjavil notranji minister dr. Korošec, da stojimo pred volitvami narodnih poslancev. Tudi JRZ časopisje je napovedalo skorajšnje volitve v Narodno skupščino. Nekateri so napovedovali že rok volitev. Po njihovem naj bi se vršile avgusta ali septembra, vsekakor pa že letošnjo jesen. Nedavno je imel blizu Sarajeva bivši poštni minister g. dr. Branko Kaludjerčić shod, kjer je rekel, da ni niti govora o tem, da bi bile volitve v jeseni, ampak da bo ta Narodna skupščina izglasovala še en proračun in šla šele potem na volitve, torej najbrže prihodnjo pomlad.

Slično trdijo tudi nekateri drugi vodilni JRZ politiki. Volitve so torej — vsaj glede časa — še v božjih rokah.

Slovencev bi ne mogli pogrešati

Koroški deželni glavar Pawlovski je ob svojem obisku v St. Jakobu v Rožu izjavil tole glede odnosov nove države do koroških Slovencev:

»Pred očmi vse javnosti hočem nasloviti nekatere besede tudi na naše slovenske rojake. Zagotavljam Vam: Nemčija, ki je zgradila vso svojo veličino in svojo silo na narodnost, bo razumela tudi tujo narodnost in jo bo branila. Vaša kultura, Vaše kulturno-politične želje in Vaša kulturna svojstvenost bodo pod zaščito tretjega ce-

sarstva bolje obvarovane kakor pod bivšo avstrijsko vlado. Da v naši obmejni deželi ne bo več tal za državno-politična stremjenja, za to mi jamči politična uvidevnost in zrelost Vaših lastnih voditeljev. Bili so pri meni, rad sem jih sprejel in z veseljem sem vzel njihovo ustmeno izjavo lojalnosti na znanje. Zaupam tem mojem, Slovence! Naj vas torej ne skrbi, kako si boste ohranili svojo narodno kulturo. Del naše koroške dežele je in Korošci bi je ne mogli pogrešati.«

Od Jurčiča do danes

Josip Jurčič

Zgodovina slovenskega naroda zadnjih 70 let je tesno povezana z ustanovitvijo in razvojem lista, ki je letos za veliko noč obhajal sedemdesetletnico svojega obstoja. To je »Slovenski Narod«.

Že v celovškem »Slovenec«, ustanovljenem l. 1865., se je močno uveljavil Fran Levstik s svojo odločno napovedjo nove smeri: začetek bojev zoper ljubljanske prvake in njihovo lažnivo slogaštvo, ki je oviralo razmah narodnih sil. Toda ta celovški list je moral dve leti pozneje zaradi nemškutarskih spletk prenehati. Prav to je vzpodbudilo mlajše izobražence, predvsem dr. Jožeta Vošnjaka in nekatere štajerske rodoljube, da so pričeli misliti na nov list, ki naj bi izhajal v Mariboru, kjer se je prav tedaj ustanavljala slovenska tiskarna. Ti rodoljubi so bili dr. Dominkuš Herman, dr. Kočevar, dr. Muršec, Pfeifer, B. Raič in dr. Razlag. Ustanovilo se je komanditno društvo z naslovom »Dr. Jože Vošnjak in dr.«, ki je pričelo nabirati deleže po 250 gld. Značilno je, da so na tedanjem Kranjskem dobili samo en delež, ki ga je podpisal rodoljub Pfeifer v Krškem. Štajerski in Koroški narodnjaki so zbrali 6000 gld.

»Slovenski Narod« je bil v važnem in odločilnem času ustanovljen zato, da zbira na podlagi odločnosti narodne in napredne miselnosti mlajše sile, ki so se postavile v opozicijo zoper kompromisarske ljubljanske prvake. Bilo je to prvo čiščenje naših vrst v duhu liberalnih idej. Tega dejstva ne zanikuje udeležba nekaterih štajerskih duhovnikov pri novem gibanju. Ta duhovščina se je sama zavzemala za odločnejšo narodno politiko in za liberalnejše mišljenje. Dr. Ivan Prijatelj dobro pravi v svoji pomembni razpravi o Kersniku in njegovi dobi: »V »Slovenskem Narodcu« je dobila dolgo zaduševana opozicijska organ, začela brez prizanašanja razkrivati nedostatke slovenske omahljive politike in se zavzemati za odločno, načelno in napredno politiko. List si je

vzel za vzgled češka glasila demokratičnih frakcij.«

Okrog »Slovenskega Naroda« je stal takrat Anton Tomšič, ki je bil v pisarni enega izmed glavnih ustanoviteljev lista, dr. Dominkuša. Tomšič, ki so ga mariborski Nemci imenovali zaradi njegove zunanosti in značilne brade »der windsche Heilande«, je bil srečno izbran, zakaj pokazalo se je, da ima izrazito novinarsko žilico. Dr. Jože Vošnjak piše o njem v svojih Spominih: »S Tomšičem smo Slovenci izgubili najbolj nadarjenega žurnalista, ki je imel vselej javno in pravo sodbo o vseh političnih in narodnih vprašanjih in spretno pero. Bil je energičen in je vselej brez strahu zagovarjal svoje stališče, naj se je s tem komu zameril ali ne.« Dr. Josip Serbec pa pripoveduje v svojih Spominih, da sta se ob njegovem pogrebu oba z Jurčičem razjokala, kajti »oba sva si bila v svesti neizmerne nesreče, ki je zadela slovenski narod s smrtjo tega duševnega in telesnega orjaka. Tomšič je bil blagega srca, energičen, pogumen in duhovit. Ako bi se bil on še mogel preseliti s »Slovenskim Narodom« v Ljubljano, bi bil brezdvomno postal voditelj narodnega gibanja.« »Slovenski Narod« je izhajal v Mariboru trikrat na teden (v torek, četrtek in soboto). Prvi njegov urednik se je lotil dela z veliko vnemo, iskreno in z ljubeznijo pa so mu posvetili svoje moči tudi poznejši uredniki, med katerimi srečujemo dokaj odličnih imen iz kulturne zgodovine. Od maja l. 1871. do svoje smrti 3. maja 1881 mu je bil urednik pisatelj Josip Jurčič, za njim dr. Ivan Tavčar, za Tavčarjem Ivan Zelezničnik, ki je načeloval listu do l. 1892. Po njegovi smrti je prevzel vodstvo lista dr. Danilo Majaron, za njim pa Miroslav Malovrh, ki mu je bil glavni urednik do l. 1917. Po Malovrhovi smrti ga je urejeval dr. Albert Kramer do l. 1919., za njim dr. Vladimir Knaflič, pollej pa Rasto Pustoslemšek do marca 1926.

Štirimilijardno posojilo

Ministrski svet je na nedavni seji sprejel uredbo o 4 milijardnem posojilu za izvedbo velikih javnih del. Po uredbi je finančni minister pooblaščen, da izvrši emisijo državnih obveznic za štiri milijarde dinarjev.

Denar se uporabi: 1. do din 1500 milijonov za gradnjo novih železniških prog, 2. do din 1500 milijonov za potrebe narodne obrambe, 3. do 500 milijonov din za gradnjo glavnih državnih cest, 4. do 250 milijonov za gradnjo javnih zgradb, 5. do 250 milijonov din za melioracijska dela, od katerih se bo 10% porabilo za gradnjo higiensko asanacijskih del.

Emisija se izvrši v 6 letih po potrebah izvajanja del in možnosti vpisa obveznic.

Tečaj obveznic določi vsako leto finančni minister, obrestujejo se pa po 6%.

Obveznice se bodo glasile na prinositelja in se bodo izdale v komadih z nominalno vrednostjo po 5000 din ali pa tudi lahko v kumulativnih komadih po 50.000, 100.000 in 500.000 din.

Vse posojilo se bo amortiziralo v 50 letih, od 1. decembra 1938 dalje, in to z odkupom obveznic na borzah, če bo njihov tečaj pod nominalno vrednostjo, ali pa z zrebanjem, če bo njihov tečaj enak ali pa večji od njih nominalne vrednosti. Zrebanje se bo vršilo dvakrat na leto po določenem amortizacijskem načrtu.

Vsi prihranki, ki se bodo dosegli z odkupom obveznic po tečaju izpod nominalne vrednosti obveznic, se bodo porabili za izredni odkup, s katerim se bo skrajšal rok posojila.

Nadaljnji členi določajo, da je posojilo oproščeno vseh davkov in taks, da imajo obveznice pupilarno varnost in lahko služijo za kaveije. Podjetja jih lahko knjižijo v letnih bilancah po nabavni ceni. Najmanj 10 let po vpisu končne trase se posojilo ne sme konvertirati.

Za obresti in amortizacijo posojila je zastavljen čisti dohodek uprave državnih monopolov. Obrestno in amortizacijsko službo bo vodila v imenu in na račun Državna hipotekarna banka.

Kaj se godi po svetu

Med Italijo in Anglijo

Je bil pred kratkim dosežen sporazum, ki obsega v glavnem tele točke: Obnovitev dogovora iz leta 1937. med obema državama glede stanja na Sredozemskem morju. Italija priznava angleške življenjske pravice na Sredozemskem morju. Svobodna plovba v miru in vojni po Sredozemskem morju in Sueškem prekopu. Italija izjavi, da ne hlepi po zemlji v Španiji, na Balearih

Kardinal Th. Innitzer, največji cerkveni dostojanstvenik v bivši Avstriji, o katerega zadržanju in elastičnosti v novih razmerah se zadnje čase veliko govori.

in ne v španskih kolonijah v Afriki. Nadalje vsebuje pogodba še tole:

Italija prizna angleško oblast nad trdnjavo Adenom v Rdečem morju in bo uredila vprašanje o propagandni vojni po radiu, ki je trajalo med njo in Anglijo zadnje leto. Sporazumela se bo z Anglijo tudi o prenehanju političnega tekmovanja v arabskih pokrajinah, zlasti v Palestini.

Pogodba določa, da Anglija prizna italijansko cesarstvo v Abesiniji, ter vsebuje vzajemne obveznosti za vpostavitve dobrih sosedstvenih odnosov med angleškimi in italijanskimi pokrajinami v Vzhodni Afriki.

Italija se zavezuje, da bo znatno zmanjšala svoje vojaške oddelke v Libiji, kar je do sedaj predstavljalo neljub pritisk proti egiptski meji.

Besedilo novega sporazuma stopi v veljavo po ratifikaciji, ta bo pa izvršena, kakor hitro Anglija dokončno prizna Abesinijo kot italijansko posest in Italija dejansko umakne svoje čete iz Španije.

Francija

bo po vsej priliki sledila vzgledu svoje angleške zaveznice in skušala takisto skleniti sporazum z Italijo. Novi zunanji minister Bonnet je menda že sprožil pobudo za to. V Ženevi bo Francija podprla angleški predlog, po katerem naj Društvo narodov državam članicam da proste roke glede priznanja italijanskega imperija.

Kako je z ostalimi francoskimi pogodbami in zvezami, je v sedanjem zamotanem položaju vsekakor težko reči. Značilen je članek, ki ga je pred nedavnim objavil francoski dnevnik »Temps« (Cas) o odnosih Francije do Češko-slovaške. V svojih razmotrivanjih prihaja članek do sklepa, da Francija ne more pustiti, da v novi vojni pade tri milijone Francozov zato, da bi Praga mogla obdržati pod svojo oblastjo tri milijone sudetskih Nemcev. Članek pojasnjuje položaj ter govori o pogodbah, ki vežejo Češko-slovaško in Francijo in poudarja, da Francija želi mir in le mir.

Novi položaj v Evropi torej ni nič kaj nadebuden, vse prej kakor velikonočno miren in slavnosten, pač pa poln vretja in kipečega pre-

oblikovanja, iz katerega je težko nakazati obrise evropskega političnega življenja za bližnjo bodočnost. Ker smo presenečenj že vajeni, lahko samo ugotovimo, da nam vsak hip utegne prineesti nova.

V Španiji

so v zadnjem času Francove čete na katalonskih bojiščih dosegle zopet nove pomembne uspehe in so se že priborile do morja. Zveza med Valencijo in Barcelono, obema republikanskima središčema, je prekinjena.

Vlada republike Andore je odredila, naj se prekine električni tok, ki so ga do zadnjih dni andorske elektrarne oddajale Kataloncem. Ta odredba je bila izdana zaradi tega, da ne bi nacionalisti, ki so prodrli od zapada že v neposredno bližino Andore, vdrli na ozemlje republike in ga zasedli z izgovorom, da ne morejo dopustiti oddajanja električnega toka svojim sovražnikom.

V zvezi z ostalim položajem v Evropi je verjetno, da pride v Španiji kmalu do miru, ki ga pa ne bodo sklepali Španci, ampak narekovali tujci. Tako je španska tragedija samo svarilen vzgled vsem manjšim državam, do kakšnih mej in mer se ne smejo razrasti nasprotstva v notranji politiki; kajti usoda tega naroda in njegove, nekdanje tako mogočne države, je danes vse prej kakor zavidanja vredna.

Roosevelt, predsednik Zedinjenih držav.

Na Daljnem vzhodu

Kitajci dosegajo v bojih z Japonci vedno večje uspehe. Medtem ko so Japonci v začetku te velikanske borbe stalno zmagovali in primoroma naglo napredovali, je maršal Čangkajšek preuredil kitajsko armado in jo dobro opremil z modernim orožjem. Tako okrepljena kitajska armada se je postavila pri Tajerčvangu Japoncem v bran in jih prisilila, da so se začeli z velikimi izgubami umikati. Vrhovno poveljstvo nad kitajsko armado ima maršal Čangkajšek. Japonci pa so samo v bitki pri Tajerčvangu izgubili 15.000 mož. Kitajske čete so sedaj le še nekaj kilometrov oddaljene od Šanghaja.

Japonska vojska namerava po teh porazih vdreti v južno Kitajsko, da bi razbremenila fronti v srednji in severni Kitajski od kitajskega pritiska, ki je zlasti na severu postal že povsem nevzdržen. Že vse zadnje dni prihajajo iz Hongkonga in Kantona vesti, da so se večji transporti japonskega vojaštva pod zaščito japonskega vojnega brodovja zopet pojavili ob obali južne Kitajske in zlasti v bližini Amoja. Zadnja poročila iz Kantona in Fučova pravijo, da so se Japonci že pričeli izkrcavati na področju med Amojem in Fučovom. S Formoze so prepeljali s celo vrsto velikih parnikov pet divizij japonske vojske z vsemi vojaškimi potrebščinami, tanki, topovi,

oklopnimi avtomobili in tremom. Po teh vesteh so se Japonci pričeli izkrcavati na več krajih in takoj prodirati v notranjost dežele, da bi si v naglici ustvarili trdno oporišče za svoje bojne podvige. Vsekakor je treba pričakovati, da bo vojna na Daljnem vzhodu trajala še dolgo. Tudi tam se namreč križa toliko interesov, da je težko podati jasno sliko, še teže pa napoved o verjetnem izidu bojev.

V Ameriki

Je za Veliko noč predsednik Roosevelt naslovil na narod posebno poslanico, v kateri ugotavlja ponovni val gospodarske krize, ki je zajel ameriški kontinent, in potrebe po zaposlitvi najširših slojev naroda, obenem pa tesnega sodelovanja vseh Američanov za obrambo ameriškega duha in demokracije.

V svoji poslanici pravi med drugim:

»Demokracija je pri mnogih velikih narodih propadla samo zaradi tega, ker slabe vlade niso bile sposobne povesti narodov iz njihovih gospodarskih in duhovnih stisk. Če naj Amerika ostane še nadalje največja pobornica demokratičnih načel, potrebuje močno vlado, ki svoje moči ne bo merila po svojih policijskih sposobnostih, nego po zaupanju, ki ga bo uživala med narodom.«

V ostalem poslanica naglašja, da je ponovni val gospodarske krize mogoče zavezati le z zaposlitvijo najširših slojev naroda. Rooseveltovo poslanico smatrajo za novo vojno napoved ameriškemu velekapitalu.

Modrost v zagati

Življenje je trdna in sklenjena veriga, ki se nikoli ne pretrga, čeprav se človeku kdaj navidezno tako zdi. Vse, kar se zgodi, nujno sledi iz prejšnjega. Sedanjost je vselej plod preteklosti. Če vlada tak red v življenju in razvoju že tisočletja, si je težko misliti, čemu in zakaj naj bi se v naši dobi spremenil.

Na tej resnici nič ne spremeni okolnost, da Slovenec 14. t. m. modruje takole:

»Toda kljub temnim oblakom na obzorju svetovne politike, kljub dušiči sopari, ki ozna- nja, da je nemirno vrenje tako v starem, kakor v novem svetu, ni razloga, da bi obupali nad ozdravljenjem človeške družbe. Resnica je, da se bližamo velikim odločitvam, toda mnogokrat odločijo usodne obrate ravno majhne, čisto skoraj neopazne stvari. Kolikokrat vidimo v vro-

Fjodor Ivanovič Šaljapin, največji slovanski pevski umetnik, je pred nekaj dnevi umrl v starosti 65 let. Šaljapin je bil sin preprostih kmetijskih staršev.

čem poletju obzorje okrog in okrog zastrto s temnimi blaki. Zdi se, da se vse sile narave pripravljajo na strahoten neizbežen udarec. Povsod se svetlikajo bliski in odmeva volto bobnenje groma. Vsak hip se bo huda ura s strahotno silo naravnih elementov sprostila nad deželo... Toda lahen vetrič iz nepoznatih prostorov in

vse se je razkaidilo. Le še nekaj minut in narava diha zopet spokojno v najlepšem božjem miru.

Nekaj podobnega se čisto dogaja tudi v zgodovini. Često se dogodi, da v trenutku, ko bi se moral razvoj, ki se je dolga leta pripravljaj, kakor mi pravimo, logično dovršiti, — naenkrat neki brezpomemben dogodek, na katerega ni nihče mislil in ga upošteval, usmeri celo gibanje v popolnoma drugi pravec. Velikokrat smo doživeli, da so v trenutku, ko bi morale velike ideje zajeti ves svet, nenadoma zadobila premoč čisto nasprotna gibanja. Z drugimi besedami: zadnje odločitve vendarle niso pri ljudeh! Stavbe, ki jih je človeški duh ustvaril in jih s pogumno in drzno voljo gradil in oblikoval, se čisto zrušijo od nenavadnega piša in v razvalinah so stolpi, o katerih je človek sanjal, da bodo njih vrhovi segali do neba.

Radovedni smo, kaj je »Slovenec« pahnilo v to velikonočno-razneženo, spokorniško čustvenost. Ali ga nemara glava boli, da si želi vetrov in »nenavadnega piša«, ki naj v razvaline spremeni »stolpe, o katerih je človek sanjal, da bodo njih vrhovi segali do neba«?

Prav za prav je nekaj ginljivega v tej plehki tolažbi, ki zveni hkratu kakor sramežljiva obodba samega sebe.

Pozeba v Sloveniji

Izredno topli dnevi so letos prav zgodaj obudili zelenje in cvetje. Po Dolenjskem so kmalu začele cvest česnje, češnje, breskve in marelice.

Nenadni padec temperature je nepričako-

Mladina na vasi

Na Slovaškem

— Dobro rano! Prosim pekme! — me vljudo pozdravijo sprevodnik in carinski uradniki na meji med Avstrijo in Češkoslovaško.

Pregled je kratek. Nasmehnejo se, ko pregledajo kovček in potni list: »A iz Jugoslavije?« »Da, da!« In že se zapro vrata in vsi gredo naprej. Občutek imam, da sem prišel res med brate.

Na prvi postaji vstopi star mož. Takoj se začne razgovor. »Ja, Lublana, to poznam. Bil sem v vojni v Gorici, proti Italijanom sem se bil! Ah, lepi kraji, pa jih ima Italijan.«

Stari se je razvnel in hitro govoril, da sem ga poprosil, naj počasneje govori, da bom lažje razumel.

Bratislava! Izstopiti! Mislil sem, da sem sam s kovčkom, pa evo, stari kmet je za mano: »Pane, pokažem vam —.«

Povedal sem mu, da grem v Zem. muzeum. Sigurno je pol ure od postaje, a stari me spremi. Na poti srečava njegovo snaho. Pozdravi jo in se tudi kar poslovi; saj mora z menoj. Po poti mi pripoveduje, kako je študiral sina in mu je zdaj doktor v Bratislavi, a to je njegova žena. Tako prideva pred muzej.

Lepa trinadstropna palača. V drugem nadstropju so kmetijski muzej, uradi kmetско-prosvetnih organizacij, velika dvorana, moderna kavarna in še neki uradi. Res, ponosni so lahko kmetje na ta svoj dom, ponos Slovaške... Stari prijatelj me popelje do vrat, nakar si seževa v roke. Mož še pozdravi in odide.

Ko vstopim, vsi v mene: »Jugoslovan, a? Kako je brat?« Nekaj tovarišev je že bilo tam. Dopovem jim, da bom drugič povedal več, ko bom znal malo slovaško, in izrabim priliko za ogled Bratislave. Vsakemu pade v oči lepa stavba Usredne družva, »Zveza zadrug«. Lepi 2 poslopji, tretje dozidavajo. Moderno urejene pisarne, kakor nam je bilo pozneje možnost videti, a v podzemlju moderno urejeno skladišče za jajca in hladilnice. Seveda je vse zadrugno.

Zjutraj
za lepoto —

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

vano ohladil ozračje. Slana je zlasti na češnjah in češpljah povzročila obilo škode. Tudi vinogradnikom povzroča mraz velike skrbi.

Podobna poročila prihajajo iz drugih pokrajin. Po Halozah je mraz uničil češnje, marelice in zgodnje breskve, močno prizadete pa so tudi slive in hruške.

Enako poročajo iz Slovenskih gor, kjer za zdaj mraz še ni povzročil hujše škode, a so ljudje vendar v skrbeh, kaj bo, če se vreme kmalu ne utopli.

Po nekaterih krajih je v tem zgodnjem času že tudi padala toča. Pridelek orehov je na Dolenjskem popolnoma uničen. Enako tudi pridelek češenj. Tako je narava letos pripravila našemu kmetu kaj malo razveseljive piruhe, ki ne obetajo nič dobrega za letos.

sko šolo. Spregovorili so še drugi, a kot zadnji dr. Stožil, pa ravnatelj šole, ki nas je sprejel v svoje varstvo a par lepimi besedami. Za konet slikanje. Popoldne smo si ogledali vas. Seveda so sami Madžari, a vsi imajo slovanske zaimke. Vidi se jim, da niso pravi Madžari, da po njih žilah teče kri Slovanov, vendar tuja sila, stoletna nadvlast jih je omajala.

V ponedeljek smo začeli: Zjutraj ob 8. uri predavanje. Vse, prav vse, kar mora kmetijski sin vedeti in znati v vseh vedah, vse se predava. Saj je vedno po 9 ur predavanja in še 2 uri petja, debatni večeri ali vaja za igro na programu. Ni čuda, da je Hlinkov časopis (t. j. Slovaški klerikalni vodja) »Avtonomist« napisal, da imajo kmetje v Ekerhartu svojo univerzo. No zavidajo in ne trpijo izobraženega kmeta. V agrarni demokraciji, kakor je CSR, se bo kmalu moral zmiriti z mislijo. Saj imajo v državi 250 kmetijskih šol.

Sledile so ekskurzije v Bratislavo v tiskarno »Novine«, kjer se tiskajo časopisi agrarne stranke. Nato v zadrugno mlekarino, nadalje ogled mesta in zvečer gledališče. Drugi dan Hodževa proslava. Lepo okrašena dvorana, seveda polna. Spored: pesmi, govori. — Zopet zadrugna proslava Hodževe 60letnice! Zbrali so se delavci na zadrugnem polju iz cele Slovaške. Zopet govori, pesmi, godba! Ogled zem. muzeja. Lepa zbirka iz cele Slovaške. Vse, prav vse, kar je v dotiku s kmetom, vse je tu. Od najstarejših plugov do najmodernejših mlatilnic, ki jo tudi v stekleni skrinji požene mala dinamo. Lepe narodne noše, Poljski pridelki, živina, moderni hlevi, hiše itd. Vsak naš kmet bi moral videti, to in prijel bi se za glavo od začudenja, kaj vse premorejo tu, če-sar mi nimamo!

Tudi tu so začeli svobodno življenje 1918., pa lahko danes ob 20-letnici republike pokažejo sadove 20letnega poštenega dela za korist naroda in države.

S težkim srem sem moral priznati, ko me je tovariš Slovak vprašal, kakšen je naš kmetijski muzej, da ga nimamo. Tudi zato, pravijo, ima Hodža velike zasluge.

Veliko, veliko sem videl, in žalostno, na veliko vprašanj sem moral odkimati.

Peljem se z avtobusom v Galanta. Malo mesto, oddaljeno 60 km od Bratislave. Lepa asfaltirana cesta, ravno polje, lepe njive in travniki. Gosp. dr. Škerlep nam razlaga trpljenje kmeta za madžarske nadvlade, saj imajo še danes velikaši veliko površino plodne zemlje. Vendar so vsi trdno prepričani, da zemlja pride vsa v roke tistega, ki jo obdeluje.

Galanta. Pri kolodvoru velika stavba, 11 nadstropij. Kaj je to? I kaj, zadrugna čistilnica in skladišče za žito; salaš mu pravijo. Ogromna stavba, moderna naprava. Za 350 vagonov prostora. No, in pravijo, da to ni edina tako velika naprava. To, dragi prijatelji, dela razumno zadrugništvo v pravi deželi agrarne demokracije, kjer se razvije delavnost najboljših sil s podeželja in postavlja sad svojega dela.

(Konec prihodnjic.)

Drugače mesto ni ravno najlepše in najbolj urejeno. To nam je ugledni narodni in zadrugni delavec, poslanec Ursini tako tolmačil: »V kateri državi se dela za vas, tam mesto ni najlepše, ampak gre enakomerno z vasjo naprej. Če boste videli naš parlament, se boste začudili, kakor sem se jaz, ko sem videl vašega.

Poizkusil sem s tovarišem tudi Plzensko pivo: 2.10 Kč vrček, a res odlično.

Popoldne v avtobus in naprej, 18 km od Bratislave v Eberhard! V velikem parku je ponosni beli dvorec bivše velemočne grofovske rodbine Apony. Saj se sorodnica poroči sedaj s kraljem Zogom. Na vse štiri strani zazidano veliko dvorišče. Pri večerji se zbere slovanska internacionala: Čeh, Podkarpatski Rus, Slovak, Srb, Slovenec — Poljakov ni iz političnih ozir, v opoziciji je kmetijski pokret in njihov voditelj v CSR v emigraciji. Udobno se spi v palačah bivših grofov in velikašev še posebno, ko pokažejo barake, kjer je imel ta veleogospod svoje uradništv, kaj šele drugo služinčad! Res, pravi hlevi za podložnike.

V nedeljo dopoldne se pripeljejo gospodje ministri, docent bratislavske univerze, senator Štefanek kot predsednik SUS. Nadalje inšpektor za kmetijsko šolstvo Vreski, ing. Merhart, zastopnik AA in še več drugih.

G. Štefanek nam v krasnem nagovoru pove pomen SUS kurza in nam pojasni zgodovino šole. Tu v tem gradu je odločal nekdanji madžarski minister prosvete Agsonijo o šolstvu Slovačkov. Prepovedali so krvniki učiti slovansko, da bodo prej zavladali in pomadžarčili ta lepi, plodoviti kraj! In ta grad je hotel Hodža napraviti sedaj za podlago kmetstva. Je tu vrtnarska šola, kmetijska šola in se vrši tu vsakoletni kurz SUS. Od tu je od 1924. leta izšlo že sto in sto gospodarjev in delavcev za dobrobit slovenske vasi. In še bodo izhajali še in še, dokler ne bo poslednji pomadžarčeni Slovan ponosno javil v čisti slovanski: »Tu sem! Izgubljen sem bil, a ne po svoji krivdi!« in dokler ne bo, kakor je Hodža naglasil, poslednji kmet na Slovaškem imel vsaj nižjo gospodar-

Dramlje pri Celju

Kakor smo svojčas poročali, priredi naše Društvo kmetijskih fantov in deklet dne 24. t. m. ob 15 uri igro: »Za staro pravdo«. Ker nam ta igra prikazuje dogodke kmetov-tlačanov in upornikov v letih 1571 do mučeniške smrti kmetijskega kralja Matije Gubca, naj ne bo tovariša in tovarišice, ki bi se naše prireditve ne udeležil, saj s to prireditvijo proslavimo obenem 365 letnico Gubčeve smrti. Kakor nam poročajo, nas bodo ta dan obiskali tovariši iz Škofje vasi, Vojnika in Sv. Jurija ter drugi. Prepričani smo, da boste pri nas popolnoma zadovoljni. Zato vam kličemo: Na svidenje!

Sv. Lovrenc v Slov. Konjicah

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet Sv. Lovrenc v Slov. goricah ima svoj V. redni občni zbor na Belo nedeljo dne 24. aprila t. l. ob 8 uri dopoldne v prostorih gostilne Senčar v Juršincih. Udeležba za člane in članice obvezna. Posebej pa vabimo tudi naše mladinske prijatelje — kajti kakor bomo na kulturnem polju orali, tako bomo želi. Fantje in dekleta na svidenje!

Šmartno ob Savi

»Domoljub« z dne 6. aprila je prinesel zanimivo črtico izpod peresa cerkvenega ključarja in pevovodje g. A. Bolta, v kateri odgovarja g. Ladu Savanu radi kritike, katero je napisal v »Slovenskem narodu«. Gospod A. Bolt se je v svojih izjavah nekoliko spozabil in se tako malo indirektno obregnil ob vrste kmetijskih fantov in deklet (mislil je pač organizirane vrste), češ da so one krive te kritike in pa slabega uspeha operete »Studentje smoc«.

V odgovor navajamo samo to, da se organizirane vrste kmetijskih fantov in deklet ne pečajo z umetnostno kritiko, niti nimajo med seboj nobenega tovariša pod imenom Lado Favan. Prelistali smo vse članske imenike od vsega časa kar smo kmetijski fantje in dekleta organizirani, pa nismo našli nobenega Ladota Favana.

Zato z vso našo kmetjsko odločnostjo in samozavestjo odklanjamo vsako zlonamerno podtikanje, sumničanje in kakršnokoli krivdo. Pazite se, da se Vam ne napravi hrasta na jeziku.

Dopisi

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I.

v Sv. Juriju ob Ščavnici se vrši v nedeljo 15. maja t. l. ob 11 uri dopoldne. Kot prvo je prijavilo svojo udeležbo Narodno žel. pevsko društvo »Drava« iz Maribora. Tudi več drugih društev je prijavilo udeležbo. Opozarjamo, da bo vozil iz Maribora poseben avtobus. Cena vožnji tja in nazaj din 30.—. Ponovno prosimo vsa sosedna društva in korporacije, da ta dan ne prirejajo nobenih prireditev. Ta dan je rezerviran za spomin Velikemu in nepozabnemu Kralju! — Natančen spored bomo objavili pravočasno v listih. Pridite k nam na mejo, da počastimo spomin Njega, ki mu je bila domovina nad vse!

Na svidenje 15. maja pri Sv. Juriju ob Ščavnici!

Sv. Boltenk pri Središču

Zima se bliža koncu, tako tudi čas občnih zborov raznih organizacij. Preteklo nedeljo je zborovala Podružnica kmetijske družbe, ki je v preteklem letu spet po par letih mirovanja prešla v živo delovanje, ker so se zlasti mlajši gospodarji začeli zanimati za gospodarske organizacije in pristopili kot novi člani, ter v njej začeli delovati za naše skupne koristi. Za bodoča tri leta je bilo izvoljeno sledeče vodstvo podružnice: Jožko Tomažič iz Vitana, načelnik; Andrej Novak iz Vodranec, njegov namestnik; Franc

Munda iz Vodranec, tajnik; Anton Topolovec iz Jastrebeca, blagajnik; odborniki pa: Franc Mlinarič iz Vitana, Ivan Sešek iz Koga in Franc Rizman iz Lačaveš. Člani imajo od podružnice na razpolago sledeče orodje: trijer, travniško brano in drevesno škropilnico. Bomo pa inventar še povečali, zato vabimo k sodelovanju vse kmetovalce po geslu: kmet pomagaj si sam in Bog Ti bo pomogel!

Konjske dirke na Cvenu

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru priredi v nedeljo dne 8. maja t. l. na Cvenu že tradicionalne konjske dirke. Konjerejci, kateri se nameravajo dirke udeležiti, dobijo brezplačno potrebne propozicije.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki vs. kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobiti listu novih naročnikov.

Organizirajmo skupno obrambno službo proti ujman

Zadnji dve leti se je pri nas večina kmetovih pridelkov, zlasti vino, sadje in krompir slabo obneslo, kar je gospodarstvo ponovno obremenilo, ter smo se ob nastopu novega leta s strahom spraševali, kaj nam bo prineslo to leto. Upanje v srečno letino je bilo veliko, saj so tudi okoliščine kazale na to: ozimina je zadovoljiva, trta je dobro dozorela, pa tudi sadno drevje kaže po večini cvetno popje. Izredne vremenske prilike v marcu pa so bile vzrok, da je proti koncu meseca bilo vse v cvetju: ne samo marelice in breskve, temveč tudi češnje, slive in celo hruške. Tudi jablane bodo vsak čas začele, pa tudi trta ponekod poganja že listje. Vse to se zdi površnemu opazovalcu na prvi pogled lepo in zanimivo pojav, da je tako lepo cvetje nastopilo izredno rano, nas pa navdaja z grozo, kako se bo vse to izteklo, posebno te dni, ko je nastala sprememba vremena ter je toplomer večkrat pod ničlo, ter piha silna severna burja, da se dela celo led na vodi.

Proti temu se žal ne moremo boriti, kakor tudi proti toči ne, pa vsaj ta vzame le manjše okolice, pač pa nas čakata še dve zelo nevarni ujmi: »mraz« ali slana, ki nastopa prve dni maja meseca, ter pozneje peronospora in pepel. Pri teh dveh se hočemo pomuditi in nekoliko obdelati možnost in potrebo skupne odbrane.

Slana ali »mraz«, ki nastopa prve dni majnika, pa vse do »ledenih mož« (Pankracij, Servacij in Bonifacij, 12., 13. in 14. maja), je zelo nevarna, ker lahko uniči cele pokrajine. Nastane takrat, ko po mrzlih dnevih z vetrom in dežjem nastane jasna in mirna noč z zelo nizko temperaturo. Še nekoliko topla zemlja povzroča, da nastane močna rosa, ki proti jutru zmrzne ter ob nastopu sonca tajajoči se led uniči nežno staničevje. Med našimi hribi in gozdovi je v obrano sadnega drevja in vinske trte (obenem tudi druge sadeže) že preizkušeno in dokaj zanesljivo sredstvo kurjenje z rečmi, ki dajo mnogo dima, iz katerega se napravi v višini umetna megla, ki po eni strani odstranjuje tvorbo rose, na drugi strani pa učinek sonca ter tako varuje pred pezebo. Kuriti je treba na mnogih mestih manjše ognje z rožjem, žagovino, listjem, dračjem in drugim, kar je pri roki in daje mnogo dima. Da je uspeh zanesljiv, je potrebno, da kurijo vsi posestniki. Zato je nujno potrebno, da se tako kurjenje organizira ter naredi obvezno, ob sodelovanju občin, gospodarskih in drugih društev ter vseh prizadetih posestnikov. Material za kurjenje je treba pravočasno pripraviti, pri tem pa uvesti opazovalno in signalno službo, pri kateri naj bi sodelovale meteorološke postaje in drugi znanstveni zavodi, ki naj bi potem telefona in radia obvestile krajevne opazovalnice, katere bi morale biti v vsaki občini, ki bi potem po last-

Manj ozimnih posevkov

Po poročilih kmetijskega ministrstva je razvidno, da se je z ozimno pšenico posejana površina v primeri s prejšnjim letom zmanjšala za 48.348 hektarjev ali za 2-2 % na 2.113.600 ha. Z ozimnim ječmenom posejana površina se je zmanjšala za 16.430 ha (za 6-7 %) na 228.590 ha, z ržjo posejana površina pa za 5810 ha (za 2-6 %) na 214.380 ha. Nadalje se je skrčila s soržico posejana površina za 7021 ha (11-2 %) na 55.610 ha, z oljnatu repico posejana površina pa za 2820 ha (12-9 %) na 19.060 ha. Skoro nespremenjena je ostala površina, posejana z lanom (7580 ha), z makom posejana površina pa se je nekoliko zmanjšala na 8180 ha. Zmanjšanje površine ozimnih posevkov pojasnjuje ministrstvo s tem, da so lani v jeseni poplave deloma onemogočile setev. Če bo to kaj vplivalo na žitne cene, je danes še težko reči.

nem opazovanju v slučaju potrebe dale signal (potom strela, zvona, gasilskega roga, ki bi pa moral biti od požarnega alarma znatno drugačen), da bi se začelo kurjenje pravočasno in povsod. Veter, ki med tem pride, seveda zelo zmanjšuje učinek umetne megle, je pa z nastankom vetra tudi nevarnost pezebe znatno manjša ter pri zelo močnem vetru sploh ne nastopi.

Tako bi z malo dobre volje in truda z malenkostnimi stroški rešili ogromno narodnega premoženja. Letos, ko ni zalog ter je nastavek dober, bi bilo predvsem važno, če bi na ta način pridelek obvarovali.

Prav tako je pri preprečevanju peronospore in pepela predvsem važen pravi čas škropljenja in žvepljenja kot nam to zlasti zadnja leta dokazujejo; zato bi nam tudi tu točna opazovalna služba in obveščanje, kot ga imajo uvedeno v raznih drugih vinorodnih deželah, mnogo pomagali. Morala bi biti sistematska, ob sodelovanju vseh merodajnih faktorjev, takorekoč »službenac«. Na večjih primernih centrih po naših goricah naj bi se ustanovile opazovalne postaje s potrebnimi pripomočki. Te bi naj vodili razni zavodi (vinarske šole, upravniški trsnice, kmet. referenti), posamezni večji posestniki in praktični strokovnjaki, zlasti bi v tem pomogli upokojenci in drugi ljubitelji, ki bi se v to delo poglabili in o izsledkih redno poročali centrali, ki bi potem strokovnega časopisja, zlasti pa potom dnevnikov in radija dajala poročila o stanju in nevarnosti okužbe ter dajala navodila za škropljenje in prašenje. Vse to bi bilo poleg krajevno običajnega načina razglasov nabito tudi na posebnih oglasnih deskah, ki bi jih na primernih krajih postavile v te namen vinarske, sadjarske in kmetijske podružnice ali druge organizacije, tako da bi bila širša javnost o tem vedno pravočasno obveščena.

Točna vremenska opazovanja in drugi zapiski (čas cvetenja, razvoj mladice, zorenje itd.) bi se s pridom uporabljali tudi v korist drugih panog kmetijstva, posebno ker je znano, da so pri nas vremenske prilike na vsakih 30—50 km bistveno drugačne, tako je n. pr. v Mariboru že čisto drugo razmerje vremena in padavin, kakor v Ljutomerških goricah ali v Prekmurju, dasi so razdalje prav za prav zelo male. Zato je ustanovitev takih opazovalnih postaj na večjih mestih nujna gospodarska potreba ter se v sodobnem gospodarstvu ne more pogrešati.

V kolikor se je v prejšnjih letih ta služba že delno vršila, naj se še izpopolni, prosim pa tudi druge, da o stvari izrazijo svoje mnenje in stavijo predloge ter tako pomorejo k našemu skupnemu napredku.

Prekija, 9. aprila 1938.

J. T. V.

Mlatič

Boj špekulantom

Generalno glasilo radikalne zajednice »Samouprava« napoveduje svobodne volitve v državni zbor. Onim, ki so nesli kakor kukavice po tujih gnezdih neoplojena jajca, napoveduje brezobziren boj, ki se more končati z uničenjem političnih špekulantov. V generalnem glasilu stoji uradno pisano, kar mora držati, tole:

»Po polnih desetih letih bodo sedaj prvič zopet svobodne volitve, ki bodo vsaki stranki omogočile v vsakem pogledu polno svobodo akcije zborovanj, propagande in nemotenega agitiranja. Ko bodo sprejeti novi volilni in ostali politični zakoni, bomo objavili vsa potrebna navodila svojim organizacijam. Do takrat pa morajo posebno naši banovinski odbori razviti veliko delavnost, da izpopolnijo organizacijo. To pot ne bo tako, kakor je bilo pri volitvah leta 1931. in 1935., ko je imel kandidat že zagotovljen mandat, ako ga je nosilec sprejel na listo. Sedaj si bo moral vsak kandidat osebno izvojevati zmago.«

Kaj pravite kmetje? — Nekateri so prav tako kakor papirnata »Samouprava« vedno za to, da si vsak kandidat izvojuje med ljudstvom zmago in se razume zaupanje — ne vprašuje prav nič kako pa kaj. Sredstva za dosego cilja so jim postranska reč — samo, da se prikopljejo tja, kjer je kaj v koritu.

Z lažjo

Jeseniški zelenec je zapisal enkrat v aprilu leta 1938., ko se je bilo vreme obrnilo na spremenljivo, o lažeh, lažnivcih in nepoštenju tole po moji skromni sodbi težko prebavljivo klobaso, v kateri pravi:

»Z lažjo in z nepoštenjem so delali nekdanji, z lažjo delajo sedaj. Kdo se ne spominja nedavnih grdih klevet, s katerimi so ves slovenski narod proglasili za protidržaven in so našim voditeljem podvalili neresnične izjave. Prav sedaj zopet tajijo izjave svojih pristašev, čeprav so neizpodbitno dokazane. Drže se gesla: Laži, nekaj bo že ostalo. Toda nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito, čeprav včasih šele čez mnogo let. Resnica je vendar tista, ki ji je določena zmaga.«

Ker ne vem, kam zelenec strelja, ga s kmetško ponižnostjo prosim, da mi to enkrat tekom maja, ko bo vse zeleno, na svoj način pojasni.

Ali slišite!

Prosvetni minister Dimitrije Magarašević je priredil pred kratkim v Bački Palanki javen shod, na katerega so bili vabljeni prav vsi prebivalci tamošnje okolice neglede na politično ali versko pripadnost. Na shodu, ki je bil drugače dobro obiskan je s poudarkom rekel gospod minister Magarašević tole:

»Rovarjenje proti edinstvu je največji nacio-

Domači dogodki

× V Gorjah pri Bledu je na veliko soboto žena tovarniškega delavca, zaposlenega na Jese-nicah, Angela K., s ciankalijem po prepiru z možem zastrupila 7letnega sinka Janezka, 4letno hčerkico Verico in še sebe. Vrok strašne žaligre, ki je zahtevala 3 smetne žrtve, je razrvano živčno stanje nesrečne žene. Oblasti preiskujejo zadevo. Zaslišani mož doslej ni hotel ali ni mogel nič povedati, kaj je bil vzrok prepira med njim in ženo.

× Na Komni se je smrtno ponesrečil Artur Schöpf iz Nemčije. Truplo tega prijatelja naših planin so prepeljali v njegovo domovino.

× V Ivanjkoveh so orožniki prijeli tatinsko tolpo, ki je zadnje čase s svojimi podvigi vznemirjala Slovenske gorice. Aretirani so bili trgovci Černež Ivan, Grašič Janez, Molari iz Zerovincev, čevljar Martin Zidarič iz Veličan, viničar Grmič Anton iz Litmerka, brata Anton in Martin Tomažič, delavca iz Brezovnika, in Franc Zemljič, posestnik iz Zerovincev. Kolo-vodja družbe je bil Janez Grašič iz Ivanjkovev. Zdaj čakajo vsi zavezniki v zaporih mariborskega okrožnega sodišča zasluženega plačila, ljudje pa so si vsaj za praznike malo oddahnili, ko jih ni moral neprestani strah pred tatinskimi obiski.

× Med postajama Lekenik in Greda blizu Siska je padel iz vlaka Viljem Mihič, doma iz ljubljanske okolice, ko je potoval z vojaškim transportom v Slovenijo. Našli so ga, ko je že umiral. Ne da bi se bil zavedel, je po prevozu v bolnico umrl v Sisku.

× V Šmartnem pri Kranju sta trčila z motornimi kolesi drug v drugega trgovski zastopnik tvrdke Vovk iz Ljubljane in Ciril Oblak iz Zabnice. Potnik je odnesel zdravo kožo, Oblak se je nekaj poškodoval, motorni kolesi obeh pa sta močno razbiti.

nalni greh. Mi bi bili v posmeh vsej Evropi, ki bi nam lahko očitala, da smo se borili 500 let za osvobojenje in uedinjenje, sedaj pa se hočemo razdružiti in razcepiti. Temeljna zahteva je torej, da obstoja edinstvena in nedeljiva država Jugoslavija, potem šele pride na dnevni red vprašanje, kakšen naj bo sistem državne uprave.«

Bog ve kaj bodo zapisali k tej ugotovitvi ministra Magaraševića oni, ki so še do včeraj smatrali take in slične ugotovitve za izdajstvo?

× Iz Dupelj na Gorenjskem je bil doma Janez Kuhar, ki je vsak ponedeljek gonil gorenjskim mesarjem nakupljeno živino na Jese-nice. Pred veliko nočjo ga je pri tem opravilu dohitela smrt. Na Posaveu blizu perškega mo-stu ga je po nesrečnem naključju povozil tovorni avto, last g. Pirca iz Lesc. Zadnje kolo mu je šlo čez glavo in je bil Kuhar takoj mrtev.

× Med Beogradom in Tirano, glavnim mestom Albanije, bo menda še letos uveden letalski potniški promet. Letalsko službo bodo opravljala naša letala.

× V Vojvodini je s posebnim banskim odlokom prepovedan lov na srne in jelene. Ta divjačina je postala namreč v dunavski banovini tako redka, da jo je bilo treba zaščititi.

× Blizu Belovarja so se po zadnjem potresu pojavili studenci z gosto tekočino, ki je čisto enaka nafti. Strokovnjaško še niso raziskani, ker je zaradi krajevnih razmer dostop do njih zelo težak.

× Med vožnjo proti Splitu se je zaradi hudega viharja potopila jadrnica »Hrvatska«, last nekega brodarja iz Brele. Na jadrnici, ki je bila natovorjena s peskom, so bili ob času nesreče lastnik, njegov sin in neki mornar.

× V Mariboru je na veliko nedeljo umrl znan in navdušen narodni delavec dr. Ferdo Lašič, odvetnik v Mariboru. Z njegovo smrtjo je nastala v narodnih vrstah vrzel, ki jo bodo vsi njegovi sodelavci in ves narodni Maribor bridko občutili. Pokojnemu ohranimo blag spomin, žalujočim svojem naše toplo sožalje!

× Na ladji »Peter Zrinjski«, ki vzdržuje zvezo med Novim Sadom in Vukovarjem, je ladijski restavrater Strahinja Todorović zaklal kapitana parnika Djordja Brašanca, nato pa še sam izvršil samomor v svoji kabini. Vzrok strašnega dejanja je bil kapitanov očitke restavraterju, da zanemarija svoje dolžnosti na parniku.

× Delegacija jugoslovanske mornarice je pod vodstvom admirala Polića prispela v Trst in bo kot gost italijanske mornarice obiskala vsa večja italijanska pristanišča in ladjedelnice.

× Pri Sv. Martinu na Pohorju si je v samomorilnem namenu prerezal žile 18letni trgovski pomočnik Sebastijan S. Fanta je pognala v obup nesrečna ljubezen, vendar so mu v mariborski bolnici rešili življenje.

× V Dolu pri Borovnici je pred veliko nočjo nekdo vlomil v trgovino Ivana Drašlerja. Odnesel je precej svinjine in nekaj galanterijskega ter manufakturnega blaga ter izginil.

× V Južni Srbiji je na velik teden sneg zapadel tako visoko, da so v okolici Bitolja in Prilepa nastali snežni zameti, ki so ovirali celo železniški promet.

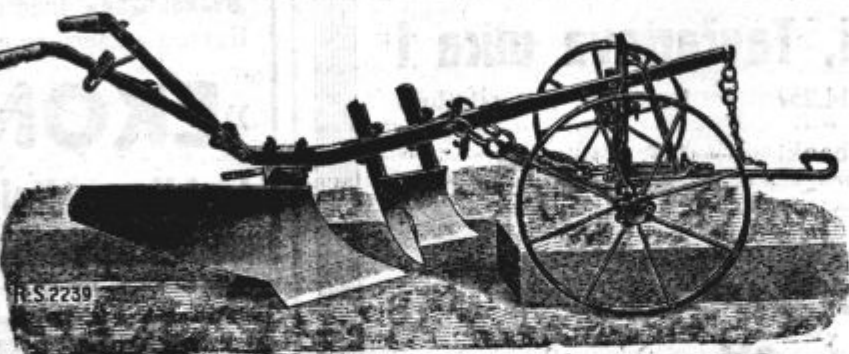
× Iz Črete pri Celju je bila 19letna Ida Kresnikova, ki si je pred nekaj dnevi po nesreči zastrupila kri in je pred kratkim v celjski bolnici podlegla poškodbam.

× V Zg. Bitnju, občina Stražišče, so pred kratkim lopovi vlomili v trgovino Albine Omanove in odnesli za 4000 din manufakturnega blaga, špecerije in tobačnih izdelkov.

× V Višnji gori so pred kratkim ponoči vlomili neznani vlomilci v davčni urad in odnesli iz blagajne 7030 dinarjev. Razmetali so tudi vse spise. Pripeljali so se tja z avtomobilom in na enak način tudi izginili. Doslej še ni sledu o njih.

× V Beogradu je bilo na veliko nedeljo ustanovljeno društvo rezervnih podčastnikov kraljevine Jugoslavije.

**SACK-ovi
PLUGI**

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

× V Novem Kneževcu pri Somboru so na ulici našli neznanega mrljica in ga z mrljiškim vozom odpeljali na občino, da bi ugotovili, kdo je bil človek, ki si je čisto izbral za svojo smrtno posteljo. Ko se je voz ustavil pred občinsko hišo, pa je bil — prazen. »Mrljica« se je bil namreč samo onesvestil, med vožnjo pa se je zavedel in jo naglo odkuril iz neljubega vozila.

× V Subotici je obupala nad življenjem žena bančnega ravnatelja Etelka Molnar. Šestkrat se je ustrelila in zadnja krogla ji je obtičala v seneu, a ženska je kljub temu ostala živa.

× V Vitkovcu blizu Kraljeva je te dni ordiniral kaj nenavaden zdravnik. Kmetu Tadiji Nešoviću, ki ga je mučil revmatizem, se je namreč sanjalo, da ga lahko samo medved reši te nadloge. Ko so cigani pripeljali na vas plesočega medveda, se je Tadija pogodil z njimi. Za nekaj dinarjev so mu cigani dovolili, da je medved zaplesal po njegovem hrbitu. Kmet je nato medveda hvaležno objel in prisotnim zagotavljal, da je zdaj ozdravljen. Pod vplivom tega vzgleda so razni bolniki kar drli skupaj. Vsi so hoteli na enak način ozdraveti. Cigani so jim seveda radi dovoljevali medvedjo ordinacijo; saj so z njo dobro zaslužili.

× V Rečici ob Savinji so na pokopališču začeli graditi nov vodnjak, da ne bo treba ljudem za zalivanje cvetlic na grobovih donasati vode s trga.

× V Zagrebu se dne 3. maja prične konferenca jugoslovanskih škofov, ki se bo zdaj prvič vršila pod predsedstvom nadškofa dr. Stepinca. Po konferenci bo baje objavljena posebna poslanica katoliškim vernikom Jugoslavije.

× V Beogradu je znani podjetnik Arandjel Petrović v odvetniški pisarni ustrelil advokata Svetislava Marića, svojega poslovnega tovariša in sorodnika Jovana Petrovića in sam sebe. Odvetnik in Jovan Petrović sta podjetnika že dolgo gulila in ga spravila skoraj ob vse premoženje. Nazadnje sta ga hotela zoper igrati pri neki kupčiji, v katero je Arandjel Petrović vložil mnogo svojega denarja. To je podjetnika končno tako razburilo, da je potegnil samokres in postrelil svoja dva kompanjona in še sebe. Ker so vsi trije mrtvi, bodo podrobnosti te žaloigre ostale pač trajno nepojasnjene.

× V Borovem, kjer je centrala podjetja Bafa za Jugoslavijo, so začeli izdelovati tudi gume za avtomobile. Prve dni tega meseca so v tej tovarni izdelali prve gume, to panogo pa nameravajo tako razširiti, da bo tovarna Borovo krila vso potrebo te stroke v naši državi.

× V Št. Jerneju na Dolenjskem je te dni nenadoma preminul šolski upravitelj g. Franjo Golob, vzoren šolnik in požrtvovalen prosvetni delavec. Povsod, kjer je služboval, se še danes poznajo sadovi njegovega plodonosnega dela. Bodí zaslužnemu možu ohranjen blag spomin!

Sejmi

24. aprila: v Sv. Jurju pri Celju, Guštanju, Mozirju, Sv. Juriju pri Zdolah, Žužemberku, Gor. Planini na Kalu, Radovljici.
25. aprila: Dolu pri Hrasniku, Sv. Lenartu v Slov. gor., Vojniku, Središču, Mozelj, Bučki, Sv. Juriju pod Kumom, Semiču, Studenču pri Krškem, Podbukovju, Dobovi, Ribnici, Vačah, Škofji Loki, Grosuplju, Vuzenici, Belvincih.
26. aprila: Metliki, Bušči vasi, Mariboru, Kozjem, Dol. Lendavi.
27. aprila: Lukovici pri Kamniku, St. Rupertu, Vranskem, Celju, Ptuj, Trbovljah.
28. aprila: Turnišču.
30. aprila: Vel. Gabru, Brežicah, Celju, Trbovljah.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Kranju so prodajali vole po 5 do 6'50, telice po 4'75 do 6'25, krave po 4 do 5'50, teleta po 7 do 8, prašiče špeharje po 10'50, pršutarje pa po 8 do 9'50 dinarjev za 1 kg žive vage. — V Sevnici so bile krave po 2 do 5, junci po 4 do 6, telice po 5 do 6, svinje pa po 8 do 9 din za 1 kg žive teže. —

Važnejša radio predavanja

od 24. do 31. aprila 1938.

Nedelja, 24. aprila: 17.00: Ureditev domačega vrta — 19.30: Kulturne in gospodarske zveze Jugoslovancev in Italijancev v preteklosti in sedaj.

Ponedeljek, 25. aprila: 18.00: Prva pomoč pri naglih obolenjih — 19.30: Banat v borbi za obstanek.

Sreda, 27. aprila: 18.00: Opazuj in poskušaj — 18.40: Dolenjska mesta na prelomu srednjega in novega veka.

Petek, 29. aprila: 11.00: Jurjevanje, belokranjski običaji — 18.00: Mlada žena v svojem domu — 19.30: Ustaja v Bosanski posavini l. 1850.

Sobota, 30. aprila: 20.00: O zunanjih politiki.

Pozor,

pivo pivci!

ob nobeni priliki ne pozabite
pokusiti izborno letošnje

NOVO BOK PIVO

iz pivovarne Union

Zaslужek

Kmeti fantje, ki se
žele posvetiti zavarovalni stroki, naj se
obrnejo za nasvet na
upravo našega lista.

Din 2.500

rabite, da si ustvarite
eksistenco

Lahko delo doma
Dopise: „Stalno“, uprava
lista Maribor

Priložite znamko.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **V Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Velika zaloga **umetnih gnojil:**
superfosfata, kalijeve soli, apnenega
dušika, nitrofoskala (mešano gnojilo),

semen: lucerne, črne detelje, pese,
travnih semen, semenskega ovsa itd. pri

»EKONOMU«

Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

T

ISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**ISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52